USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové, JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., v právní věci žalobkyně: **T. D.,** zastoupené JUDr. Radimem Vicherkem, advokátem, se sídlem Masná 1493/8, Ostrava - Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 8. 2009, č. j. OAM - 479/VL - 18 - 08 - 2009, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 1. 2011, č. j. 63 Az 44/2009 - 20,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobkyně JUDr. Radimu Vicherkovi, advokátovi, se sídlem Masná 1493/8, Ostrava - Moravská Ostrava, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 5760 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Žalobkyně se kasační stížností domáhá zrušení rozsudku ze dne 26. 1. 2011, č. j. 63 Az 44/2009 - 20, kterým Krajský soud v Ostravě zamítl její žalobu proti rozhodnutí o zjevné nedůvodnosti její žádosti o mezinárodní ochranu podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu). Důvody kasační stížnosti se opírají o nesprávné posouzení splnění podmínek pro udělení azylu a o absenci zpráv o zemi původu v předchozích řízeních.

Ze správního a soudního spisu zjistil Nejvyšší správní soud následující skutečnosti.

Žalobkyně přijela do České republiky v roce 2008 na základě dlouhodobého víza. Po ztrátě zaměstnání podala žalobkyně žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž uvedla, že do České republiky přijela s cílem získat lepší výdělek a že do své vlasti se vrátit nechce. V samotném pohovoru konaném o čtrnáct dní později žalobkyně doplnila, že v Mongolsku se živila prací pastevkyně, přičemž hlídala cizí dobytek. O polovinu dobytka přišla vinou špatného počasí a druhá polovina jí byla ukradena, vlastník dobytka pak od ní požadoval náhradu za vzniklou ztrátu. Majitelé dobytka krádež nahlásili na policii a ta potom žalobkyni vyslýchala a k podpisu jí předkládala dokumenty zavazující ji k úhradě dluhu. Podle žalobkyně policie již vyšetřování ukončila a v současné době je věc posuzována soudy. Ve své vlasti žalobkyně podle svých slov zažila horší věci, a pokud neseženе peníze, mohla by skončit ve vězení.

Na základě takto získaných informací z pohovoru a žádosti žalovaný rozhodnutím ze dne 15. 8. 2009, č. j. OAM - 479/VL - 18 - 08 - 2009, žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítl pro zjevnou nedůvodnost s tím, že žadatelka neuvedla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování nebo že by jí hrozila vážná újma ve smyslu zákona o azylu [§ 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu].

V žalobě žalobkyně kromě porušení některých obecných ustanovení správního řádu (§ 3, § 50 odst. 2, 3, § 68 správního řádu) napadala zákonnost rozhodnutí také proto, že žalovaný neposoudil možnost udělení doplňkové ochrany. Žalobkyně brojila proti postupu, kdy bylo o žádosti rozhodnuto jako o zjevně nedůvodné, neboť podle jejího názoru skutečnosti, které uváděla, lze považovat za relevantní pro posouzení azylu či doplňkové ochrany. Uvedla, že se obává fyzického násilí a psychického vyhrožování ze strany majitele dobytka.

Krajský soud napadeným rozsudkem žalobu zamítl. Dospěl k závěru, že z obsahu žádosti i protokolu vyplývá, že žalobkyně měla v Mongolsku velmi nízkou životní úroveň, odjela za prací a chtěla se vyhnout ekonomickým problémům v Mongolsku i možnému potrestání za škodu, ke které došlo ztrátou dobytka, který hlídala. Žádostí si chtěla žalobkyně legalizovat pobyt na území České republiky. Obtíže, které žalobkyně uváděla ohledně obživy či úhrady náhrady škody, nelze vnímat jinak nežli jako ekonomické a nepostačující pro udělení azylu, který není univerzálním nástrojem pro poskytování ochrany před bezprávím postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou v mezinárodním i ve vnitrostátním kontextu uznávána. Pokud jde o udělení doplňkové ochrany, ani zde soud neshledal důvodnost žaloby, neboť nebylo zjištěno, že by žalobkyni hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy a že nemůže nebo není ochotna z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je občanem. Se státními orgány žalobkyně problémy neměla a nevyčkala výsledků šetření ve věci ztráty dobytka, který měla hlídat. K posouzení důvodnosti žádosti měl podle krajského soudu žalovaný dostatečné podklady a zabýval se také doplňkovou ochranou.

V kasační stížnosti žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) tvrdí, že jsou naplněny kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatelka jak správnímu orgánu, tak soudu vytýká, že nesprávně posoudil právní otázky související s podmínkami udělení azylu. Odkazem na

Příručku postupů a kritérií pro určování právního postavení uprchlíků vydanou UNHCR poukazuje stěžovatelka jednak na opomenutí toho, že závažné formy diskriminace lze považovat za pronásledování na tzv. kumulativním základě, jednak na to, že opodstatněné obavy z pronásledování se nemusí nutně zakládat na vlastních osobních zkušenostech žadatele a že relevantní pro posouzení oprávněnosti obav je také posouzení toho, co se stalo přátelům, příbuzným, dalším členům určité skupiny, či posouzení zákonů země původu a jejich aplikace. Nepřezkoumatelným pro nesrozumitelnost a nedostatek důvodů shledává stěžovatelka rozsudek krajského soudu proto, že v rámci řízení před žalovaným i krajským soudem nebyly vyžádány aktuální zprávy o zemi původu.

Žalovaný k uvedeným námitkám sděluje, že i nadále se domnívá, že byla na místě aplikace § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, jelikož snaha vyhnout se ekonomickým problémům v Mongolsku a potrestání za způsobenou škodu při ztrátě dobytku, jakož i úmysl legalizovat si zde pobyt nelze považovat za důvody relevantní pro udělení doplňkové ochrany. Příručka UNHCR, na kterou stěžovatelka odkazuje, má pouze doporučující charakter, nicméně podle žalovaného stěžovatelka nenaplňuje ani důvody uvedené v ustanoveních příručky, která citovala. K námitce týkající se použití zpráv o zemi původu se žalovaný nevyjádřil.

Předtím než přistoupil k posouzení kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud vážil, zda je kasační stížnost přípustná. Kasační stížnost je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou, tedy účastníkem řízení, z něhož vzešlo rozhodnutí krajského soudu (§ 102 s. ř. s.), zastoupeným advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Kromě jedné z námitek (viz dále) jsou námitky stěžovatele přípustné i z pohledu § 104 s. ř. s. Nejvyšší správní soud přistoupil k přezkumu rozsudku krajského soudu, vázán rozsahem uplatněným v kasační stížnosti a v ní uvedenými důvody (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.).

Dále posuzoval Nejvyšší správní soud, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky (§ 104a s. ř. s.). Stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je přijatelná zejména tehdy, pokud (a) se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*; (b) se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*; (c) je potřeba učinit tzv. *judikatorní odklon*; (d) by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele;* toto pochybení může spočívat v tom, že krajský soud *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, či v tom, že krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS, všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Je přitom v zájmu stěžovatele uvést také, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů.

Nejvyšší správní soud v tomto případě neshledal důvody pro přijatelnost kasační stížnosti.

Stěžovatelka vytýká správnímu orgánu i krajskému soudu, že nesprávně posoudil právní otázky související s podmínkami pro udělení azylu. Zdejší soud se s otázkou kritérií

potřebných pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu zabýval podrobně například v rozsudku ze dne 28. 5. 2009, č. j. 5 Azs 36/2008 - 119: *„Pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu musí žadatel kumulativně splnit následující kritéria: (1) musí se nacházet mimo zemi svého původu (tato podmínka není explicitně v zákoně o azylu stanovena, neboť se presumuje z povahy věci); (2) musí mít odůvodněný strach [viz § 12 písm. b) zákona o azylu]; (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování [viz § 12 písm. b) zákona o azylu ve spojení s definicí pronásledování nyní zakotvenou v § 2 odst. 8 zákona o azylu]; (4) ochrana v zemi původu selhala (viz definice pronásledování nyní zakotvená v § 2 odst. 8 zákona o azylu); (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů [viz § 12 písm. b) zákona o azylu]; a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (viz § 15 zákona o azylu).“* (pro nyní posuzovanou věc je relevantní § 2 odst. 7, nikoli odst. 8, zákona o azylu). Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s tím, že v případě stěžovatelky nelze shledat žádné azylově relevantní důvody (kritérium č. 5), neboť nebezpečí, jehož se obává, není založeno na rase stěžovatelky, jejím pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, ani není spojeno se zastáváním určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Ze stejného důvodu ostatně shledali ve vztahu k azylu žádost stěžovatelky zjevně nedůvodnou též žalovaný a krajský soud a v tomto ohledu se s jejich hodnocením Nejvyšší správní soud ztotožnil. Naplněním ostatních kritérií se zdejší soud nezabýval, neboť uvedené podmínky musí být splněny kumulativně.

K § 13 zákona o azylu zdejší soud v rozsudku ze dne 19. 5. 2011, č. j. 6 Azs 8/2011 - 60, konstatoval, že *„jestliže je ... nesporné, že stěžovatel během správního řízení o žádosti žalobce neudělil azyl žádnému z rodinných příslušníků žalobce dle § 13 odst. 2 zákona o azylu, pak má kasační soud za nesporné, že v době rozhodování nebyly naplněny podmínky pro udělení azylu žalobci z důvodu sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu.“* Stěžovatelka zejména netvrdila, že by v České republice měla rodinné příslušníky, o něž by se mohl azyl za účelem sloučení rodiny opřít, i v tomto ohledu tedy žalovaný i krajský soud postupovali v souladu s judikaturou zdejšího soudu.

Podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu Nejvyšší správní soud zkoumal v mnoha svých rozhodnutích (např. rozsudek ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72, publikovaný pod č. 375/2004 Sb. NSS ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38), v nichž konstatoval, že tento typ ochrany lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. Toto správní uvážení je potom podrobeno soudnímu přezkumu. Aby však soudy byly schopny přezkoumat, zda správní uvážení nevybočilo ze zákonných mezí nebo nebylo zneužito, je třeba, aby jeho použití bylo vždy náležitým a patřičným způsobem odůvodněno. Ani v tomto ohledu odůvodnění napadeného rozhodnutí i rozsudku nevybočovalo z nároků, které na něj ustálená judikatura klade, když krajský soud konstatoval, že obtíže žalobkyně ohledně obživy či úhrady náhrady škody, kterou způsobila, nepostačují k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu.

Svá tvrzení ve vztahu k azylu podle Úmluvy o právním postavení uprchlíka (tedy k § 12 písm. b/ zákona o azylu) stěžovatelka rozvíjí odkazem na Příručku postupů a kritérií pro určování právního postavení uprchlíků vydané Vysokým komisařem OSN pro uprchlíky, podle níž i vystavení žadatele různým formám diskriminace může za určitých

okolností opravňovat k tvrzení o opodstatněnosti pronásledování na kumulativním základě. Tyto zkušenosti se nemusejí nutně zakládat na vlastních osobních zkušenostech žadatele, ale mohou se opírat o to, co se stalo přátelům, příbuzným a dalším členům stejné rasové nebo společenské skupiny. Nicméně stěžovatelka uvedené vodítko v Příručce UNHCR nedává do žádné konkrétní souvislosti se svým případem. Nejvyšší správní soud přitom ze spisu neshledal, že by stěžovatelka tvrdila jakoukoliv formu diskriminace založené na nějakém azylově relevantním důvodu (viz výše), ani jakékoliv zkušenosti svých přátel, příbuzných a dalších členů stejné skupiny, které by bylo možné považovat za pronásledování. Nejvyšší správní soud uváděným závěrům UNHCR ve své judikatuře přiznal jistou váhu, argumentace těmito pravidly však není přiléhavá pro věc stěžovatelky.

V kasační stížnosti stěžovatelka dále uvádí, že jak žalovaný, tak Krajský soud v Ostravě se sice zabývali tím, zda stěžovatelka uvádí dostatečné důvody k tomu, aby mohla žádat o azyl, avšak už se nezabývali poměry v zemi původu stěžovatelky, zejména si nevyžádali aktuální zprávy o zemi původu. Tuto námitku ovšem, jak vyplývá z výše uvedeného shrnutí skutkového stavu, stěžovatelka nevznesla v řízení před krajským soudem, naopak brojila výslovně proti tomu, že žalovaný neposoudil důvody jí uváděné jako dostatečné pro udělení azylu nebo alespoň doplňkové ochrany. Ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. *in fine* brání tomu, aby stěžovatel v kasační stížnosti uplatňoval jiné právní důvody, než které uplatnil v řízení před krajským soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ačkoliv tak učinit mohl. Tato námitka je tedy podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná. Ačkoliv stěžovatelka v žalobě uvedla také námitku nedostatečně zjištěného skutkového stavu, tento žalobní bod formulovala natolik neurčitě, že z něj nebylo patrné, že brojí proti absenci zpráv o zemi původu. Vzhledem k obecnosti žalobního bodu bylo také posuzování krajského soudu vedeno pouze v obecné rovině, v tomto ohledu Nejvyšší správní soud odkazuje na závěry rozšířeného senátu týkající se formulace žalobních bodů uvedené v usnesení ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78, publikovaném pod č. 2162/2011 Sb. NSS: *„míra precizace žalobních bodů do značné míry určuje i to, jaké právní ochrany se žalobci u soudu dostane. Čím je žalobní bod - byť i vyhovující - obecnější, tím obecněji k němu může správní soud přistoupit a posuzovat jej.“* Krajský soud tedy nepochybil, když se nevyjadřoval k otázce nepoužití zpráv o zemi původu, a vzhledem k absenci takto konkretizované námitky v řízení před krajským soudem se jí nemůže z výše uvedených důvodů zabývat ani zdejší soud.

Nejvyšší správní soud tak vyhodnotil, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení ze strany krajského soudu, který se svým postupem neodchýlil od výše uvedené konstantní judikatury. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s., podle nějž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Stěžovatelce byl ustanoven zástupcem advokát JUDr. Radim Vicherek, se sídlem Masná 1493/8, Ostrava - Moravská Ostrava. Ustanovený zástupce uplatnil tři úkony

právní pomoci (převzetí věci, prostudování spisu a sepis doplnění kasační stížnosti), k vyúčtování doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty. Nejvyšší správní soud v této souvislosti uvádí, že podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), mimosmluvní odměna náleží za první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem. Na rozdíl od ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu, kdy na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb náleží odměna již za samotné převzetí a přípravu zastoupení, § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu vyžaduje první poradu s klientem. Poradu s klientem ovšem ustanovený zástupce netvrdil, ani nedoložil, za tento úkon mu tedy Nejvyšší správní soud odměnu nepřiznal. Ze spisu vyplývá doplnění kasační stížnosti a studium spisu u krajského soudu, za něž lze přiznat odměnu podle § 11 odst. 3 ve spojení s § 11 odst. 1 písm. f) advokátního tarifu. Nejvyšší správní soud tedy ustanovenému zástupci přiznal odměnu za dva úkony právní pomoci, a to ve výši 4200 Kč. Paušální náhrada se pak stanoví ve výši 600 Kč. Zástupci tedy náleží odměna v částce 4800 Kč zvýšená o daň z přidané hodnoty v částce 960 Kč, celkem 5760 Kč. Tato částka bude shora uvedenému zástupci zaplacena z účtu Nejvyššího správního soudu v přiměřené lhůtě.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. listopadu 2011

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu